

CIOŚAĆ (22) *vb impf*

o oraz a jasne; w formach *praes e jasne*.

inf ciosać (4). ◇ *praes 1 sg* cieszę (1). ◇ *3 sg* cieszę (5). ◇ *2 pl* cieszecie (1). ◇ *3 pl* cieszą (6). ◇ *praet 3 sg m* ciosał (1). ◇ *3 pl m pers* ciosali (3). ◇ *part praes act* ciosać (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

Obrabiać; rzeźbić (22) :

ciosać co z czego (1): *Sculpo, Rzeżę/ dłubię/ czinię albo cieszę* obrąży tak z kámienia yáko y z drzewá. *Mącz 376b*.

[*W przén: Przetozá ćiośalem [dolavi] ćie przez proroki/ y zabiłem ie w flowiech vft moich á fady thwoie iákoby fwiátłość wynidą. Leop Os 6/5 (Linde).*]

a. O drzewie; asciare *Mącz, Cn; dolare Cn* (10) : *Ascio, Ciośać/ albo/ Drzewo nakárbować. Mącz 17d, 17d; CzechRozm 235v.*

ciosać co (7): *vyrzáłá tám áno dwa chłopi cieszą drzewo BielKron 319; Mącz 147b; RejZwierc 70v; Mężné u ciebie serdce jako topor, ktory Przez drzewo snadnie idzie, przypadając z gory, I tram cieszę a wołá cieszę swego kona. KochMon 21; CzechEp 26; PaxLiz C4. Cf ciosać co na co.*

ciosać co na co (2): *Dęby z Bálán ćiośáli na wioślá twoie Leop Ez 27/6; bogowie wierzbowi. W żálobie chodząc płóczą/ lámentuią rzewno/ Choć dopiero kmieć ná nie ćiośał grube drewno. KlonŻal B.*

Przysłowie: ktorym łobie nie dáią grác ná gębie/ y kołow ćiośać na fzyiách CzechEp 26; PaxLiz C4.

Szereg: »trzeć albo ciosać« (1): *Gnomon, Wízeláka rzecz [...] która práwą miárę vkázuye yáko yeft fznur cieszelki/ wedle którego vkazánia drzewo trá albo cieszą. Mącz 147b.*

b. O kamieniu; polire *Cn; caedere lapides Vulg [co]* (10) : *Leop 2.Par 2/2; Faber lapidarius, Brukarz albo ten który kámienie cieszę. Mącz 113a, 184a [2 r.], 185b, 210b; BudBib 2.Par 2/2; Calep 582a [2 r.].*

Fraza: peryfr. »co marmur cieszę« = rzeźbiarz (1): *A wy málárze/ y wy/ co mármor cieszęćie/ [...] Máluyćie tę piékną twarz/ y rzeźćie w kámieniu. KochFrag 21.*

Synonimy: heblować, rzezać; b. gładzić, kuć, okrzęsować.

Formacje pochodne: naciosać, ociosać, pociosać, sciosać się, uciosać, wyciosać, zaciosać; ociasować, pociasować, wyciasować; ocieszywać; pociosywać, wyciosywać.

Cf [CIESZYKAMIENŃ], CIOŚANIE, CIOŚANY